

TUTSLOVAKIA VŠESLOVENSKÝ
ESPERANTO- 2023 KONGRES
KONGRESO 3 ESPERANTA

Kiel protekti nian Esperanto-heredaĵon
JIŘÍ ALTIOR

Jak chránit naše esperantské dědictví

23. až 25. června 2023
Nová Dubnice, SLOVENSKO
ter.Esperanto.sk
Schulhof.cz & IRKD.cz

Vážení přátelé jazyka Esperanto!
Karaj amikoj de la lingvo Esperanto!

Je to pro mě překvapení, že zde dnes před vámi stojím a mohu něco říci o kulturním dědictví Esperanta. Neumím si to vysvětlit jinak než tak, že za to může „svěží duch“ Esperanta, o kterém hovořili zakladatelé a průkopníci tohoto mezinárodního jazyka.

Estas surprize al mi, ke mi hodiaŭ staras ĉi tie antaŭ vi kaj povas diri ion pri la kultura heredaĵo de Esperanto. Mi ne povas klarigi ĝin krom dirante, ke ĝi estas la "freŝa spirito" de Esperanto, pri kiu parolis la fondintoj kaj pioniroj de ĉi tiu internacia lingvo.

S jazykem Esperanto jsem se seznámil na konci listopadu loňského roku, ale poprvé jsem o něm slyšel od své babičky už v dětství. Mým příbuzným byl doktor Schulhof, který založil pardubický klub Esperanta v roce 1909. A byly to jeho verše ze sbírky "Per espero al despero" vydané v roce 1911, které jsem jako první přeložil z Esperanta do češtiny. A právě krása těchto veršů mého předka, které vznikly a dochovaly se díky jazyku Esperanto, mě přesvědčila o plnohodnotném významu kulturního dědictví tohoto jazyka.

Mi ekkonis la Esperanto-lingvon fine de novembro de la pasinta jaro, sed mi unue aŭdis pri ĝi de mia avino kiam mi estis infano. Mia parenco estis d-ro Schulhof, kiu fondis la Esperanto-klubon en Pardubice en 1909. Kaj estis liaj versaĵoj el la kolekto "Per espero al despero" eldonita en 1911, kiujn mi unue tradukis el Esperanto en la ĉeĥan. Kaj estis la beleco de ĉi tiuj versoj de mia prapatro, kiuj estis kreitaj kaj konservitaj dank' al la lingvo Esperanto, kiu konvinkis min pri la plena valoro de la kultura heredaĵo de tiu ĉi lingvo.

Před čtyřmi lety jsem založil neziskovou organizaci, která se věnuje kulturnímu dědictví a vytvářením mezigeneračních a meziregionálních mostů. V lednu letošního roku jsem jejím prostřednictvím uspořádal program Odoricus 2023, který reflektoval naše první zkušenosti s tímto jazykem na poli kulturního dědictví. S pomocí přátel z rodiny českých esperantistů - zejména pana Miroslava Malovce a paní Margity Turkové jsme a s pomocí dalších esperantistů jsme přeložili a zhudebnili několik písní. Já osobně jsem se začal zabývat překlady původní esperantské tvorby do češtiny, neboť jsem vyzoroval, že kulturní poklady vytvořené přímo v jazyce Esperanto jsou nejlepší reklamou pro tento jazyk mezi mladými lidmi.

Antaŭ kvar jaroj, mi fondis neprofitcelan organizaĵon dediĉitan al kultura heredaĵo jak la kreado de intergeneraciaj jak interregionaj pontoj. En januaro de ĉi tiu jaro, mi organizis per ŝi la programon Odoricus 2023, kiu reflektis niajn unuajn spertojn kun ĉi tiu lingvo en la kampo de kultura heredaĵo. Kun la helpo de amikoj el la familio de ĉeĥaj esperantistoj – precipe s-ro Miroslav Malovec jak s-ino Margita Turková, jak kun la helpo de aliaj esperantistoj, ni tradukis jak muzikigis plurajn kantojn. Mi persone komencis traduki originalajn Esperantajn verkojn en la ĉeĥan, ĉar mi rimarkis, ke kulturaj trezoroj kreitaj rekte en la lingvo Esperanto estas la plej bona reklamo por tiu ĉi lingvo inter junuloj.

Mé úvahy nad potenciálem i okruhy výzev spojených s jazykem Esperanto se odvíjeli z rozhovorů s dlouholetými členy esperantských organizací v Čechách. Předseda českých esperantistů pan Jiří Tomeček mi při návštěvě svitavského muzea Esperanta sdělil, že nejobtížnější je zaujmout mladé - tedy přivést nové hosty do rodiny Esperanta. A obecně, popularizovat tento krásný a společensky prospěšný jazyk širší laické, studentské, kulturní i akademické obci. Přednesl jsem tuto výzvu naší organizaci - Institutu renesance kulturního dědictví - a ta souhlasila s přijetím této výzvy.

Miaj riprenoj pri la potencialo kaj amplekso de la defioj asociitaj kun la lingvo Esperanto fontigis el konversacioj kun multjaraj membroj de Esperanto-organizoj en Ĉeĥio. La prezidanto de la ĉeĥaj esperantistoj, s-ro Jiří Tomeček, diris al mi dum vizito al la Esperanto-Muzeo en Svitavy, ke la plej malfacila afero estas interesi gejunulojn - tio estas alporti novajn gastojn en la Esperanto-familion. Kaj ĝenerale, popularigi ĉi tiun belan kaj socie utilan lingvon al la pli vasta laika, studenta, kultura kaj akademika komunumo. Mi prezentis ĉi tiun defion al nia organizo - la Kultura Heredaĵo Renesanca Instituto - kaj ili konsentis akcepti la defion.

Rozhodli jsme se nejenom naučit se jazyk esperanto jako jazyk naší organizace, ale rovněž navázat na naše okruhy působení a začít aktivně tvořit v tomto jazyce, aby čas, který je vzácný a který potřebujeme pro seriózní naučení se jazyka Esperanta na jeho důstojnou prezentaci, nebyl promarněn.

Ni decidis ne nur lerni Esperanton kiel la lingvon de nia organizo, sed ankaŭ sekvi niajn agadsferojn kaj komenci aktive krei en ĉi tiu lingvo, por ke la tempo, kiu estas altvalora kaj kiun ni bezonas por serioza lernado de la lingvo Esperanto. ĉar ĝia inda prezento ne estas malŝparita.

V otázce badatelské a kulturně-historické mapujeme nyní historii působení mých předků na poli Esperanta a to především ve Východočeském kraji. Dohodli jsme se s Klubem Esperanta Dr. Schulhofa v Pradubicích, že zdigitalizujeme jeho

rozsáhlý archiv a zpřístupníme jeho obsah široké veřejnosti. I za tímto účelem si nyní pronajímáme nové prostory v Pardubicích a zakládáme Nadační fond Altior, který bude projektu nápomocen.

Pri esploro kaj kulturhistoriaj aferoj ni nun mapas la historion de la agado de miaj prapatroj sur la kampo de Esperanto, precipe en la orientbohemia regiono. Ni interkonsentis kun la Esperanto-Klubo Dr. Schulhof en Pradubice ke ni ciferecigos ĝian ampleksan arkivon kaj disponigos ĝian enhavon al la ĝenerala publiko. Tiucele ni nun luas novajn ejojn en Pardubice kaj starigas la Fondaĵon Altior, kiu helpos la projekton.

Já osobně nyní překládám verše Stanislava Schulhofa do českého jazyka a chystám jejich soubornou publikaci. Na závěr dnešní přednášky jednu báseň odcituji.

Mi persone nuntempe tradukas la versojn de Stanislav Schulhof en la ĉeĥan lingvon kaj preparas ilian ampleksan publikigon. Fine de la hodiaŭa prelego mi citos poemon.

Rovněž se věnujeme hudební a písňové tvorbě. S pomocí pana Malovce jsme se podařilo přeložit starý latinský hymnus k poctě blahoslaveného Odorika z Pordenone (zemřel 1330), který každou neděli zpíváme v češtině a v esperantu v pravé poledne u zvoničky v pražských Vokovicích. Místní obyvatelé i kolemjdoucí se u nás zastavují a často s námi i zpívají v obě verze hymnu, které dostanou na **připravených papírech**.

Ni ankaŭ estas dediĉitaj al muziko kaj kantverkado. Helpe de s-ro Malovec ni sukcesis traduki malnovan latinan himnon honore al la beata Odoriko el Pordenone (mortinta en 1330), kiun ni kantas ĉiudimanĉe ĉeĥe kaj esperante tagmeze ĉe la sonorilturo en Vokovice, Prago. Lokaj loĝantoj kaj preterpasantoj pasas kaj ofte kantas kune kun ni en ambaŭ versioj de la himno, kiun ili ricevas sur pretaj paperoj.

Po stránce hudební zpracováváme staré i nové písně. V září uvedeme nový překlad do esperanta písně Se que me muero, který je součástí jedné Mollierovy opery. V lednu manželka zapívala premiéru překladu písně Jednou se vrátíš ze známého filmu Tenkrát na Západě. V Esperantu.

Koncerne muzikon, ni kovras malnovajn kaj novajn kantojn. En septembro ni prezentos novan Esperantan tradukon de la kanto Se que me muero, kiu estas parto de unu el la operoj de Mollier. En januaro, la edzino kantis la premieron de la traduko de la kanto Unu tagon vi revenos el la konata filmo lam en Okcidento. En Esperanto.

Ale to není vše. Domluvili jsme se společností "Good Tea" a ještě letos začneme provozovat portál a eshop s exklusivními čaji, který bude celý v jazyce Esperanto. Můj syn, který je zde dnes s námi, bude tvářit portálu. Je toho hodně, co bych vám rád řekl, neboť Esperanto je pro mě nová dimenze do světa mezinárodního kulturního dědictví. Ale budu raději, když za mě budou hovořit činy. Tak snad příště. Děkuji za pozornost.

Sed tio ne estas ĉio. Ni interkonsentis kun la firmao "Good Tea" kaj ĉi-jare ni ekfunkciigos portalon kaj retbutikon kun ekskluzivaj teoj, kiuj estos tute en la lingvo Esperanto. Mia filo, kiu estas ĉi tie kun ni hodiaŭ, estos la vizaĝo de la portalo. Estas multo, kion mi ŝatus diri al vi, ĉar Esperanto estas por mi nova dimensio en la mondo de la internacia kultura heredaĵo. Sed mi preferas, ke miaj agoj parolu por mi. Eble venontfoje. Dankon pro via atento.